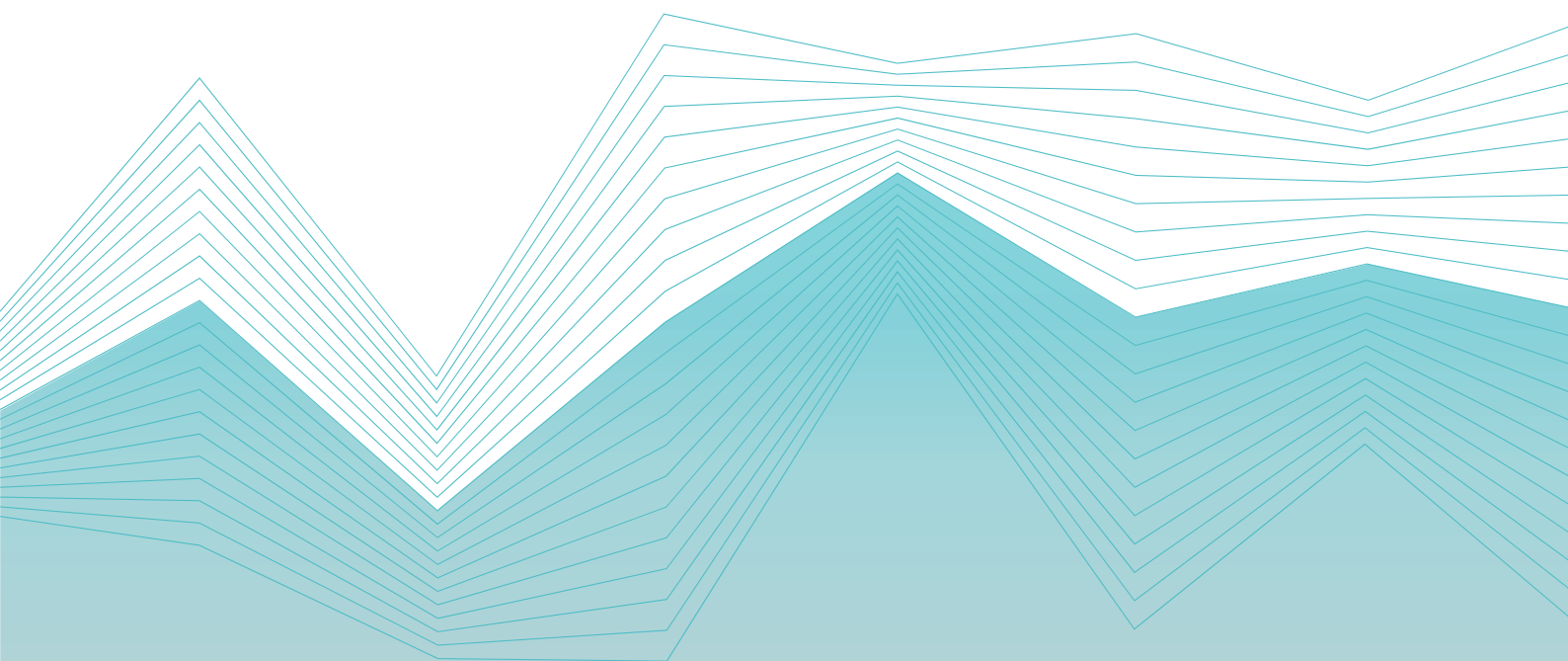


Zorg door de logopedist in de eerste lijn

Jaarcijfers 2022 en trendcijfers 2019-2022



Willemijn Meijer



NIVEL
Kennis voor betere zorg

Het Nivel levert kennis om de gezondheidszorg in Nederland beter te maken. Dat doen we met hoogwaardig, betrouwbaar en onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek naar thema's met een groot maatschappelijk belang. 'Kennis voor betere zorg' is onze missie. Met onze kennis dragen we bij aan het continu verbeteren en vernieuwen van de gezondheidszorg. We vinden het belangrijk dat mensen in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving. Ons onderzoek draait uiteindelijk om de vraag hoe we de zorg voor de patiënt kunnen verbeteren. Alle onderzoeken publiceert het Nivel openbaar, dat is statutair vastgelegd.

Oktober 2023

ISBN 978-94-6122-823-9

030 272 97 00

nivel@nivel.nl

www.nivel.nl

© 2023 Nivel, Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT

Gegevens uit deze uitgave mogen worden overgenomen onder vermelding van Nivel en de naam van de publicatie. Ook het gebruik van cijfers en/of tekst als toelichting of ondersteuning in artikelen, boeken en scripties is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Voorwoord

Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn verzamelt continu gegevens over gezondheid en zorg in de eerste lijn. Resultaten hiervan worden gepresenteerd op <https://www.nivel.nl/zorgregistraties>. De informatie op deze website geeft onder andere antwoord op de vraag welke gezondheidsproblemen in Nederland voorkomen, welke zorg wordt verleend en wat de kwaliteit van deze zorg is. De uitvoering van Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn voor logopedisten wordt uitgevoerd door het Nivel met financiering van de Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie (NVLF). Een uitgebreide beschrijving van het project vindt u op onze website (<https://www.nivel.nl/nl/nivel-zorgregistraties-eerste-lijn/nivel-zorgregistraties-eerste-lijn>).

Dit rapport bevat de gegevens zoals gepubliceerd op de website, over de zorg voor patiënten door de logopedist in de eerste lijn in het kalenderjaar 2022. Trendcijfers worden (indien beschikbaar) gepresenteerd over de periode 2019-2022. Het is voor externe partijen mogelijk een gegevensaanvraag te doen. Dit kan via de website: <https://www.nivel.nl/nl/nivel-zorgregistraties-eerste-lijn/gegevens-aanvragen>.

Wij danken de deelnemende zorgverleners voor hun inzet en het aanleveren van gegevens.

Namens het hele team Paramedische Zorg,
Willemijn Meijer

Inhoud

Voorwoord	3
Samenvatting	5
1 Introductie	6
1.1 Doel van het rapport	6
1.2 Vraagstellingen	6
1.3 Leeswijzer	6
2 Patiëntkenmerken	8
2.1 Wat valt op	8
2.2 Geslacht en leeftijd	8
3 Prestatiecodes	10
3.1 Wat valt op	10
3.2 Prestatiecodes	10
4 Nieuw gestarte zorg	11
4.1 Wat valt op	11
4.2 Nieuwe behandel episodes	11
4.3 Wijze van toegang van nieuwe behandel episodes	11
4.4 Gezondheidsproblemen van nieuwe behandel episodes	12
5 Afgesloten zorg	15
5.1 Wat valt op	15
5.2 Afgesloten episodes	15
5.3 Aantal zittingen per afgesloten behandel episode (omvang zorg)	15
5.4 Reden einde zorg	16
5.5 Resultaat einde zorg	17
Referenties	18
Bijlage A Verantwoording	19

Samenvatting

Dit rapport bevat cijfers over het zorggebruik van 54.423 patiënten die in 2022 zijn behandeld in 175 praktijken die deelnemen aan Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn.

Patiëntkenmerken

- Meer dan de helft van de patiënten is 7 jaar of jonger.
- Ruim 56% van de patiënten bij de logopedist is van het mannelijke geslacht.
- Procentueel zijn er meer jonge jongens (0-7 jaar; 60%) onder behandeling bij de logopedist dan jonge meisjes (0-7 jaar; 48%).

Prestatiecodes

- In 2022 is er informatie beschikbaar over 874.164 prestatiecodes.
- Ruim 90% van de geregistreerde verrichtingen in 2022 betreft een individuele zitting reguliere logopedie.

Nieuw gestarte zorg

- In 2022 zijn 20% van de nieuwe behandel episodes gestart op basis van Directe Toegankelijkheid Logopedie.
- Bij kinderen zijn de diagnoses taalontwikkelingsstoornis en articulatiestoornis meest frequent waargenomen.
- Bij volwassenen tot 68 jaar worden de diagnoses stoornis in stemproductie en stoornis in de (senso-) motoriek het meest waargenomen. Bij patiënten van 68 jaar of ouder worden slikstoornissen het vaakst geregistreerd.

Afgesloten zorg

- In 2022 is de mediaan van het aantal behandelingen per behandel episode 15 zittingen.
- Twee derde van de behandel episodes wordt afgesloten omdat het behandel doel is bereikt.

1 Introductie

Logopedie is het paramedisch vakgebied dat zich richt op het diagnosticeren en behandelen van klachten op het gebied van stem, spraak, taal, gehoor en slikken. Een grote groep logopedisten is werkzaam in de eerstelijnszorg. Verder zijn logopedisten onder andere werkzaam in het speciaal(basis)onderwijs, de preventieve logopedie en de intramurale gezondheidszorg [1]. Logopedie is een beschermd titel. Alleen zorgverleners die de hbo-opleiding tot logopedist hebben afgerond mogen deze titel gebruiken (artikel 34 wet BIG).

1.1 Doel van het rapport

Dit rapport geeft inzicht in het zorgproces, de zorginhoud, de zorgevaluatie en de kenmerken van patiënten die worden behandeld door de logopedist in de eerstelijns gezondheidszorg. Hiervoor zijn gegevens gebruikt van logopedisten met een eigen praktijk en van logopedisten die in loondienst zijn. Het rapport bevat cijfers over het zorggebruik van 54.423 patiënten die in 2022 zijn behandeld in 175 logopediepraktijken die deelnemen aan Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn. Er worden geen duidingen of verklaringen gegeven over de gerapporteerde gegevens.

1.2 Vraagstellingen

De volgende vraagstellingen worden in dit rapport beantwoord:

- Wat zijn kenmerken van patiënten die worden behandeld door de logopedist?
- Hoe vaak wordt directe toegankelijkheid logopedie (DTL) gebruikt?
- Wat zijn de meest voorkomende geregistreerde gezondheidsproblemen die de logopedist behandelt?
- Wat is het zorggebruik van patiënten bij de logopedist?
- Wat zijn de resultaten van de behandeling door de logopedist?

1.3 Leeswijzer

Dit rapport over het jaar 2022 heeft dezelfde opbouw als het rapport over 2021. De belangrijkste zorg wordt beschreven op niveau van behandel episodes, en niet beperkt tot enkel de consulten in een specifiek kalenderjaar. Een behandel episode is hierbij gedefinieerd als: 'de periode tussen het eerste en laatste moment dat de patiënt voor een bepaald gezondheidsprobleem de logopedist consulteert'. Een behandel episode omvat onder andere informatie over het gezondheidsprobleem van de patiënt en het aantal consulten dat tijdens de behandeling is vastgelegd (i.e., de zorgomvang). De omvang van de zorg in dit rapport is beschreven op basis van behandel episodes die in 2022 zijn afgerond, maar die dus in eerdere jaren gestart kunnen zijn.

Tot 2021 werden de jaarcijfers uitsluitend berekend over de consulten van het betreffende kalenderjaar. Door nu over de gehele behandel episode te rapporteren, ook wanneer deze voor het rapportagejaar is gestart, zijn de nieuwe cijfers niet meer te vergelijken met eerder gepubliceerde jaarrapporten. Om toch uitspraken te kunnen doen over trends zijn in het rapport over 2021 ook de

cijfers voor 2019 en 2020 volgens de nieuwe methode berekend en weergegeven. In de huidige rapportage zijn de resultaten voor 2022 hieraan toegevoegd.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 worden de kenmerken van alle patiënten beschreven met ten minste één geregistreerd consult in 2022. Hoofdstuk 3 bevat een beschrijving van alle gebruikte prestatiecodes in het kalenderjaar. Hoofdstuk 4 beschrijft de nieuw gestarte zorg in 2022 en in hoofdstuk 5 wordt op basis van alle in 2022 afgeronde behandel episodes de omvang en de inhoud van de zorg beschreven. In hoofdstuk 6 is de verantwoording van de cijfers beschreven. Hier wordt meer informatie gegeven over de manier waarop de data is verzameld en over de aantallen waarop de cijfers zijn gebaseerd.

2 Patiëntkenmerken

2.1 Wat valt op

- Meer dan de helft van de patiënten is 7 jaar of jonger.
- Van de patiënten bij de logopedist is 56 procent van het mannelijk geslacht.

2.2 Geslacht en leeftijd

Patiënten in de leeftijdscategorieën 0-3 en 4-7 jaar vormen de grootste groep patiënten (55%). De meerderheid van de patiënten bij de logopedist is van het mannelijke geslacht (56%) (Tabel 2.1). Dit komt overeen met voorgaande jaren.

Een uitsplitsing van geslacht op basis van leeftijdscategorieën (Tabel 2.2) laat zien dat het merendeel van de mannen (89%) en vrouwen (77%) gedurende de jeugd (i.e., 0-19 jaar) onder behandeling is bij de logopedist. Er zijn procentueel meer jonge jongens (0-7 jaar; 60%) onder behandeling bij de logopedist dan jonge meisjes (0-7 jaar; 48%). Het aandeel volwassen patiënten (leeftijdsgroepen 20-50, 51-67 en >=68) lijkt toe te nemen over de tijd.

Over de afgelopen jaren is het totaal aantal logopediepraktijken dat deelneemt aan Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn toegenomen van 108 praktijken in 2019 naar 175 praktijken in 2022 (Tabel 2.1). De toename in het aantal deelnemende praktijken verklaart de toename in het aantal geregistreerde patiënten over de jaren (Tabel 2.1). Tot slot neemt ook het gemiddeld aantal patiënten per praktijk over de jaren toe; deze toename is waarschijnlijk toe te schrijven aan de omvang van de nieuwe praktijken.

Tabel 2.1 Geslacht en leeftijd van patiënten behandeld door de logopedist, 2019-2022

		2019	2020	2021	2022
Geslacht (%)	Mannen	57,1	57,3	56,9	56,1
	Vrouwen	42,9	42,7	43,1	43,9
Leeftijd (%)	0-3 jr	12,9	13,8	13,1	13,3
	4-7 jr	45,0	44,5	42,7	41,6
	8-12 jr	24,3	23,2	23,0	22,8
	13-19 jr	5,6	4,8	5,4	5,6
	20-50 jr	5,2	5,8	6,4	6,6
	51-67 jr	3,5	3,6	4,6	4,8
	>=68 jr	3,7	4,3	4,8	5,1
Aantal patiënten		23.132	31.003	45.756	54.423
Aantal praktijken		108	140	155	175

Tabel 2.2 Leeftijd van mannen en vrouwen behandeld door de logopedist in 2022

		Mannen	Vrouwen
Gemiddelde leeftijd (in jaren)		12,4	17,6
Leeftijd (%)	0-3 jr	14,9	11,3
	4-7 jr	45,3	37,0
	8-12 jr	23,0	22,6
	13-19 jr	5,3	6,1
	20-50 jr	3,9	10,0
	51-67 jr	3,1	7,0
	>=68 jr	4,5	5,9
Aantal patiënten		30.502	23.889

3 Prestatiecodes

3.1 Wat valt op

- Het overgrote deel van de uitgevoerde prestaties (>90%) betreft een zitting reguliere logopedie.

Registratie van prestaties

Bij het declareren van een behandeling voor logopedie wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende typen verrichtingen. Dit zijn de zogenoemde 'prestaties', vastgesteld door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) [2]. De prestatiecodes die beginnen met een 4 (4xxx) zijn van toepassing op logopedie en vormen de basis van deze rapportage (i.e., prestatiecodes 4000-4471).

De prestatiecodes voor logopedie die in deze rapportage worden gepresenteerd zijn gegroepeerd in de volgende categorieën: reguliere logopedie, screening/intake/onderzoek, groepsbehandeling, stotteren, preverbale logopedie, afasie, Hanen-ouderprogramma, lange zittingen, instructies ouders/verzorgers en overige prestaties (Tabel 3.1). De percentages zijn bepaald over de geïnccludeerde prestaties en tellen op tot 100%. Per dag kunnen er meerdere prestaties per patiënt worden geregistreerd, eventueel met verschillende prestatiecodes.

3.2 Prestatiecodes

Voor 2022 is informatie beschikbaar over 874.164 prestatiecodes. De reguliere zittingen vormden in 2022, net als voorgaande jaren, het grootste deel (91%) van de uitgevoerde prestaties (Tabel 3.1). De overige categorieën laten zeer kleine percentages aan prestaties zien, en ook dit is ook overeenkomstig met voorgaande jaren.

Tabel 3.1 Percentages van totaal aantal prestaties 2019-2022

Categorieën	Bijbehorende prestatiecodes	2019	2020	2021	2022
Individuele zitting reguliere logopedie (%)	4000, 4001, 4002, 4003, 4010*	93,4	93,3	92,5	91,3
Screening/intake/onderzoek (%)	4050, 4051, 4052, 4053, 4054, 4055, 4056, 4057, 4058, 4059, 4060, 4061, 4062, 4063	3,7	3,4	3,8	3,9
Groepsbehandeling logopedie (%)	4210, 4211, 4212, 4213, 4214, 4215, 4216, 4217	0,1	<0,1	0,3	0,5
Stotteren (%)	4300, 4301, 4302, 4308, 4309	1,9	1,7	1,7	1,3
Preverbale logopedie (%)	4303, 4304, 4310	0,4	0,5	0,6	0,7
Afasie (%)	4305, 4306, 4311, 4312	0,3	0,3	0,3	0,5
Hanen-ouderprogramma (%)	4307, 4318	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
Lange zitting (%)	4315, 4316, 4317	0,1	0,2	0,2	0,3
Instructie ouders/verzorgers (%)	4011	0,1	0,6	0,7	1,4
Overig ingevulde prestaties (%)		<0,1	<0,1	0,1	0,1
Aantal prestaties		385.520	548.112	760.981	874.164

*prestatiecode 4010 is een telefonische zitting, deze prestatie omvatte enkel 0,2% van alle prestatiecodes in 2022.

4 Nieuw gestarte zorg

4.1 Wat valt op

- In 2022 zijn 20% van de nieuwe behandel episodes gestart op basis van Directe Toegankelijkheid Logopedie (DTL).
- Bij kinderen worden de diagnoses taalontwikkelingsstoornis en articulatiestoornis meest frequent waargenomen.
- Bij volwassenen tot 68 jaar worden de diagnoses stoornis in stemproductie en stoornis in de (senso-) motoriek het meest waargenomen. Bij patiënten van 68 jaar of ouder worden slikstoornissen het vaakst geregistreerd.

Bepaling nieuw gestarte zorg

Bij de start van een nieuwe behandel episode registreert de logopedist een prestatiecode voor het starten van de behandeling (i.e., screening, intake of onderzoek), de zogenaamde ‘start’ prestatiecode. Behandel episodes met zo’n ‘start’ prestatiecode in 2022 worden beschouwd als nieuw gestarte zorg in 2022. Naast het aantal nieuwe behandel episodes beschrijven we ook de wijze van toegang en de gezondheidsproblemen van deze nieuw gestarte zorg per rapportagejaar.

4.2 Nieuwe behandel episodes

Voor 31.082 (54%) van de 57.566 behandel episodes werd in 2022 een ‘start’ prestatiecode geregistreerd (Tabel 4.1). Dit wil zeggen dat voor meer dan de helft van de behandel episodes er sprake was van nieuw gestarte zorg. Dit komt overeen met het aandeel nieuwe behandel episodes in de afgelopen jaren.

Tabel 4.1 Percentages nieuwe behandel episodes bij de logopedist per jaargang, 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Aantal nieuwe behandel episodes (%)	53,4	53,5	56,4	54,0
Totaal aantal behandel episodes	24.375	32.468	48.087	57.566

4.3 Wijze van toegang van nieuwe behandel episodes

Patiënten kunnen gebruik maken van Directe Toegankelijkheid Logopedie (DTL) om logopedische zorg te starten of zij komen via een verwijzing van een arts naar de logopedist toe. In deze rapportage wordt op basis van prestatiecodes het onderscheid gemaakt of een behandel episode is gestart op basis van Directe Toegankelijkheid Logopedie, of niet.

In 2022 zijn 6.059 (20%) nieuwe behandel episodes gestart op basis van Directe Toegankelijkheid Logopedie (Tabel 4.2). Dit percentage nieuwe behandel episodes die starten op basis van Directe Toegankelijkheid Logopedie komt overeen met het jaar ervoor.

Tabel 4.2 Percentages Directe toegankelijkheid logopedie (% behandel episodes), 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Aantal Directe Toegankelijkheid Logopedie (%) ^a	14,7	18,0	19,6	19,5
Totaal aantal behandel episodes	13.019	17.384	27.107	31.082

^a De prestatiecodes waarmee Directe Toegankelijkheid Logopedie is gedefinieerd zijn de prestaties: 4050, 4051, 4052, 4053, 4057, 4058, 4059, 4060.

4.4 Gezondheidsproblemen van nieuwe behandel episodes

De gezondheidsproblemen waarmee patiënten bij de logopedist komen, worden gecodeerd volgens de International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps – Logopedie (ICIDH-L). De diagnosecode is samengesteld uit vier cijfers. Binnen de ICIDH-L worden negen stoornisgroepen onderscheiden (eerste cijfer van de diagnosecode) en er kan tot drie lagen diep worden gecodeerd om de diagnose meer te specificeren. De logopedist is verplicht om minimaal twee lagen te coderen, dit zijn de eerste twee cijfers van de diagnosecode. In deze rapportage wordt daarom uitgegaan van de diagnose op basis van die eerste twee cijfers.

Top-10 diagnoses

De meest voorkomende diagnoses bij de logopedist in 2022 en voorgaande jaren zijn taalontwikkelingsstoornissen en articulatiestoornissen (Tabel 4.3).

Tabel 4.3 Top-10 logopedische diagnoses* (ICIDH-L) (% behandel episodes), 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
1 Taalontwikkelingsstoornis	36,9	35,6	34,0	32,6
2 Articulatiestoornis	20,8	20,1	18,9	17,9
3 Afwijkend monddrag	11,3	10,1	11,6	12,6
4 Stoornis in de (senso-) motoriek	3,4	4,9	5,3	6,1
5 Stoornis in de stemproductie	5,0	4,8	4,7	4,8
6 Stotteren	4,1	4,2	3,7	3,3
7 Slikstoornis	2,3	2,8	3,2	3,2
8 Stoornis in auditieve functies	2,9	2,5	2,8	2,9
9 Taalstoornis	2,6	3,4	2,4	2,6
10 Dysartrie	1,4	1,8	1,9	1,8

* De top-10 is gebaseerd op het meest recente kalenderjaar

Top-3 diagnoses per leeftijdscategorie

Logopedische diagnoses zijn merendeel specifiek voor leeftijdsgroepen. Daarom zijn hieronder per leeftijdscategorie de top-3 van logopedische diagnoses (Tabel 4.4 t/m 4.10) gepresenteerd.

Bij kinderen worden de diagnoses taalontwikkelingsstoornis en articulatiestoornis meest frequent waargenomen. Bij volwassenen tot 68 jaar worden met name de diagnoses stoornis in stemproductie en stoornis in de (senso-) motoriek waargenomen. Bij volwassenen van 68 jaar en ouder worden

slikstoornissen het meest geregistreerd. De diagnose Covid komt voor bij bijna 1 op de 10 patiënten tussen 51 en 67 jaar.

Tabel 4.4 Top-3 logopedische diagnoses (ICIDH-L) in leeftijdscategorie 0-3 jaar (% patiënten), 2019-2022*

		2019	2020	2021	2022
1	Taalontwikkelingsstoornis	52,4	50,4	49,4	45,0
2	Articulatiestoornis	20,1	19,0	17,0	16,1
3	Stoornis in de (senso-) motoriek	9,2	11,6	12,4	16,1

* De top-3 is gebaseerd op het meest recente kalenderjaar

Tabel 4.5 Top-3 logopedische diagnoses (ICIDH-L) in leeftijdscategorie 4-7 jaar (% patiënten), 2019-2022*

		2019	2020	2021	2022
1	Taalontwikkelingsstoornis	41,7	41,4	42,2	41,9
2	Articulatiestoornis	33,7	33,5	33,3	32,9
3	Afwijkend monddrag	7,4	6,8	6,8	7,3

* De top-3 is gebaseerd op het meest recente kalenderjaar

Tabel 4.6 Top-3 logopedische diagnoses (ICIDH-L) in leeftijdscategorie 8-12 jaar (% patiënten), 2019-2022*

		2019	2020	2021	2022
1	Taalontwikkelingsstoornis	46,0	45,0	43,4	42,9
2	Afwijkend monddrag	22,4	21,5	23,2	24,7
3	Articulatiestoornis	10,3	10,3	10,7	9,3

* De top-3 is gebaseerd op het meest recente kalenderjaar

Tabel 4.7 Top-3 logopedische diagnoses (ICIDH-L) in leeftijdscategorie 13-19 jaar (% patiënten), 2019-2022*

		2019	2020	2021	2022
1	Afwijkend monddrag	40,6	40,4	41,6	45,0
2	Taalontwikkelingsstoornis	21,0	14,4	18,0	16,6
3	Articulatiestoornis	8,0	9,2	11,1	9,2

* De top-3 is gebaseerd op het meest recente kalenderjaar

Tabel 4.8 Top-3 logopedische diagnoses* (ICIDH-L) in leeftijdscategorie 20-50 jaar (% patiënten), 2019-2022

		2019	2020	2021	2022
1	Stoornis in de stemproductie	25,9	24,2	21,5	22,7
2	Stoornis in de (senso-)motoriek	8,2	11,8	13,3	12,0
3	Afwijkend mondgedrag	9,0	8,8	11,4	10,5

* De top-3 is gebaseerd op het meest recente kalenderjaar

Tabel 4.9 Top-3 logopedische diagnoses* (ICIDH-L) in leeftijdscategorie 51-67 jaar (% patiënten), 2019-2022

		2019	2020	2021	2022
1	Stoornis in de stemproductie	29,8	27,9	21,7	23,7
2	Stoornis in de (senso-) motoriek	10,1	15,9	18,0	15,9
3	Slikstoornis	9,0	6,8	8,0	9,2

* De top-3 is gebaseerd op het meest recente kalenderjaar

Tabel 4.10 Top-3 logopedische diagnoses* (ICIDH-L) in leeftijdscategorie 68 jaar en ouder (% patiënten), 2019-2022

		2019	2020	2021	2022
1	Slikstoornis	21,4	20,8	21,8	21,4
2	Dysartrie	17,1	20,0	20,4	18,1
3	Stoornis in de stemproductie	18,9	18,8	15,8	14,4

* De top-3 is gebaseerd op het meest recente kalenderjaar

5 Afgesloten zorg

5.1 Wat valt op

- Het percentage afgesloten behandel episodes lijkt ten opzichte van voorgaande jaren toe te nemen.
- De mediaan van het aantal behandelingen per behandel episode is 15 zittingen.
- Twee derde van de behandel episodes wordt afgesloten omdat het behandeldoel is bereikt.

Bepaling afgesloten zorg

De cijfers over de afgesloten zorg zijn gebaseerd op gegevens van behandel episodes waarbij de behandeling door de logopedist is geregistreerd als beëindigd op basis van de variabelen 'datum einde zorg' en/of 'reden einde zorg', en waarbij het laatste consult in 2022 heeft plaatsgevonden.

Een belangrijke kanttekening is dat een behandel episode bij de logopedist over meerdere jaren kan voortduren. Wanneer een behandel episode al vóór 2022 is gestart en in 2022 is afgesloten, dan wordt de zorg van de periode voorafgaand aan 2022 meegenomen bij het berekenen van deze cijfers.

5.2 Afgesloten episodes

In 2022 werden 24.398 (42%) van de 57.566 behandel episodes geregistreerd als afgesloten (Tabel 5.1). In 2020 werden minder behandel episodes afgesloten dan in de andere kalenderjaren; mogelijk komt dit door de Corona periode.

Tabel 5.1 Percentages afgesloten behandel episodes bij de logopedist per jaargang, 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Aantal afgesloten behandel episodes (%)	37,9	32,7	40,7	42,4
Totaal aantal behandel episodes	24.375	32.468	48.087	57.566

5.3 Aantal zittingen per afgesloten behandel episode (omvang zorg)

Van alle behandel episodes die in 2022 werden afgesloten bestond de helft uit ten minste 15 zittingen (mediaan; Tabel 5.2). Het aantal zittingen per behandel episode varieert sterk: de helft van de behandel episodes heeft 7-32 zittingen (IQR). Bij een kwart van de afgesloten behandel episodes werden minder dan 7 zittingen geregistreerd en bij een kwart meer dan 32 zittingen. Dit is overeenkomstig met voorgaande jaren.

Mannen hebben een groter aantal zittingen per afgesloten behandel episode in vergelijking tot vrouwen. Kinderen (4 t/m 12) hebben het meest aantal zittingen. Kinderen onder de 4 en ouderen (68+) hebben het minst aantal zittingen per afgesloten behandel episode (Tabel 5.2).

Tabel 5.2 Aantal zittingen per afgesloten behandelingsperiode (mediaan, IQR): het totaal en uitgesplitst naar geslacht en leeftijd, 2019-2022

Mediaan (IQR)	2019	2020	2021	2022
Totaal	16 (8-30)	16 (7-33)	15 (7-31)	15 (7-32)
Geslacht				
Mannen	17 (8-32)	18 (8-35)	17 (7-34)	17 (7-35)
Vrouwen	15 (7-29)	15 (6-30)	13 (6,5-28)	13 (6-29)
Leeftijdscategorie				
0 t/m 3 jaar	7 (3-16)	6 (3-15)	6 (3-16)	6 (3-15)
4 t/m 7 jaar	21 (10-35)	22 (10-39)	22 (11-40)	22 (11-40)
8 t/m 12 jaar	23 (12-37)	25 (13-43)	23 (12-42)	24 (12-44)
13 t/m 19 jaar	14 (9-24)	16 (9-28)	14 (8-27)	14 (8-28)
20 t/m 50 jaar	8 (4-12)	8 (5-14)	8 (5-13)	8 (5-13)
51 t/m 67 jaar	7 (5-11)	7 (4-11)	8 (5-11)	7 (4-11)
68 jaar en ouder	7 (4-12)	6 (4-11)	6,5 (4-11)	6 (4-11)
Totaal aantal afgesloten behandelingsperiodes	9.243	10.629	19.568	24.398

Box: Mediaan en interkwartielafstand (IQR)

Het aantal behandelingen per afgesloten behandelingsperiode is niet normaal verdeeld. Dat betekent dat we daar de mediaan met een interkwartielafstand (de 'interquartile range' (IQR)) presenteren. De mediaan is de waarde waarbij precies de helft van de metingen eronder liggen en de helft van de metingen erboven. De IQR loopt van het eerste kwartiel (25% van de gemeten waarden ligt hieronder) tot het derde kwartiel (75% van de meetwaarden ligt hieronder) en omvat de 50% van de meetwaarden; immers 25% ligt onder de laagste waarde van de IQR en 25% ligt boven de hoogste waarde van de IQR.

5.4 Reden einde zorg

In 2022 werden 24.398 behandelingsperiodes beëindigd. Van 23.928 behandelingsperiodes was de reden voor het afsluiten van de behandelingsperiode bekend (Tabel 5.3). De reden voor einde van een behandelingsperiode is gecodeerd aan de hand van de Vektis codelijst [3]. Tabel 5.3 presenteert de top-3 van redenen voor einde van de behandelingsperiode. De top-3 is gebaseerd op het jaar 2022.

In 2022 is 65% van de behandelingsperiodes beëindigd omdat het behandeldoel bereikt is. De reden waarom een patiënt op eigen initiatief stopt is niet uit de registratiedata te herleiden.

Tabel 5.3 Top-3 redenen voor beëindiging van de behandelingsperiode bij de logopedist (% episodes), 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Behandeldoel is bereikt (%episodes)	66,4	66,4	66,8	64,8
Patiënt is op eigen initiatief gestopt (%episodes)	12,1	12,6	10,3	10,7
Patiënt is overgegaan naar een andere behandelaar (%episodes)	7,1	7,6	6,9	7,1
Totaal aantal afgesloten behandelingsperiodes waarvan reden bekend	9.095	10.462	18.854	23.928

5.5 Resultaat einde zorg

Van 19.425 afgesloten behandel episodes werd in 2022 geregistreerd in hoeverre het hoofddoel van de behandeling is behaald.

Voor 34% van de afgesloten behandel episodes werd geregistreerd dat het hoofddoel was behaald, voor 10% van de behandel episodes werd geregistreerd dat het hoofddoel gedeeltelijk was behaald (Tabel 5.4). Het percentage behandel episodes waarbij het hoofddoel aan het eind van de behandeling behaald was, is in de afgelopen jaren afgenomen.

Tabel 5.4 Top-3 behalen van behandel doelen bij afsluiting van de behandel episode bij de logopedist (% episodes), 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Hoofddoel is behaald (%episodes)	39,8	39,8	34,4	33,7
Hoofddoel is gedeeltelijk behaald (%episodes)	10,8	10,6	11,2	10,4
Hoofddoel is niet behaald (%episodes)	4,5	4,2	3,8	4,0
Totaal aantal afgesloten behandel episodes waarvan bekend is hoeverre het hoofddoel is behaald	7.469	8.528	15.300	19.425

Referenties

1. Nederlandse Vereniging van Logopedie en Foniatrie. Beroepsprofiel logopedist 2023.
<https://www.nvfl.nl/kennis/beroepscode-en-beroepsprofiel/>
2. <https://tog.vektis.nl/WebInfo.aspx?ID=Prestatiecodelijsten>
3. <https://www.vektis.nl/streams/standaardisatie/codelijsten/COD217-VEK1>

Bijlage A Verantwoording

Omvang gegevensverzameling

In 2022 zijn er in het kader van Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn gegevens verzameld van 57.566 behandel episodes in de eerstelijnsgezondheidszorg, verspreid over 175 praktijken.

Representativiteit

De representativiteit van de deelnemende logopediepraktijken en logopedisten aan Nivel Zorgregistraties is bepaald door een vergelijking te maken met de gegevens van alle logopediepraktijken en daaraan gerelateerde logopedisten die stonden ingeschreven in het AGB-register in 2019.

Wat betreft de geografische spreiding zijn er tussen de logopediepraktijken die deelnemen aan Nivel Zorgregistraties en de landelijke situatie enige regionale verschillen aantoonbaar (Tabel A.1). De geslachtsverdeling van de deelnemende logopedisten is vergelijkbaar met de landelijke cijfers (Tabel A.2). De gemiddelde leeftijd van de deelnemende logopedisten ligt iets lager dan het landelijk gemiddelde (Tabel A.2).

De gegevens die worden verzameld voor het berekenen van de cijfers zijn niet altijd van alle patiënten beschikbaar. Dit kan komen doordat niet alle velden in alle softwarepakketten aanwezig zijn, doordat beschikbare velden niet zijn ingevuld door de logopedist, of omdat berekeningen zijn gebaseerd op een selectie van de patiënten.

Tabel A.1 Vergelijking aandeel logopediepraktijken Nivel Zorgregistraties en aandeel logopediepraktijken landelijk, naar regio

Aantal logopediepraktijken	Nivel Zorgregistraties (2022)		Landelijk (2019)	
	n=175	%	n=3.892	%
Regio*				
Noord	10	5,7	414	10,6
Oost	37	21,3	1024	26,3
Zuid	70	40,2	847	21,8
West	57	32,8	1607	41,3

*Regio-indeling: Noord (Drenthe, Friesland, Groningen), Oost (Gelderland, Overijssel, Flevoland), Zuid (Noord-Brabant, Limburg), West (Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Zeeland), voor de variabele regio was van 1 praktijk de regio onbekend.

Tabel A.2 Vergelijking geslachtsverdeling en gemiddelde leeftijd van logopedisten Nivel Zorgregistraties en logopedisten inschreven in het AGB-register

Aantal logopedisten	Nivel Zorgregistraties (2022)		Landelijk (2019)	
	n=773		n=3.754	
Geslacht*				
Man (%)	1,9		1,7	
Vrouw (%)	98,1		98,3	
Leeftijd (gemiddelde) **	38,0		39,8	

*voor de variabele geslacht van de logopedist was het geslacht voor 60 professionals onbekend in de database.

** voor de variabele leeftijd was de leeftijd voor 57 professionals onbekend in de database.

Inhoud gegevensverzameling

De gegevens die voor Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn zijn verzameld, zijn gegevens die iedere logopedist vastlegt voor de reguliere administratie en die nodig zijn voor declaratie, aangevuld met gegevens uit de richtlijnen voor verslaglegging. Op de website vindt u de specificatie van de gegevensverzameling voor iedere deelnemende discipline aan Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn (<https://www.nivel.nl/nl/nivel-zorgregistraties-eerste-lijn/informatie-voor-zorgverleners>).

De gegevens hebben betrekking op verschillende elementen van het zorgproces:

- Patiënt
- Aanmelding
- Gezondheidsprobleem
- Behandeling
- Evaluatie

Wijze van gegevensverzameling

Een deelnemende zorgverlener registreert patiëntgegevens en zorginhoudelijke gegevens in de reguliere praktijksoftware. Door middel van een extractietool worden de gegevens hieruit geëxtraheerd. Voor logopedisten is deze extractietool ingebouwd in de softwarepakketten Prosoftware, Evry, Incura, Intramed en MijnLogopedieDossier.

Periodiek wordt handmatig of automatisch een extractie van deze gegevens gemaakt. Alleen gegevens van patiënten die geen bezwaar hebben gemaakt tegen gebruik van hun gegevens worden hierbij meegenomen.

Voordat een extractiebestand naar het Nivel verzonden wordt, converteert software van een Trusted Third Party (ZorgTTP) patiënt-identificerende gegevens naar een pseudoniem. Dit wordt gedaan om de privacy van patiënten te kunnen waarborgen in het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Meer informatie over privacy is hier te vinden: <https://www.nivel.nl/nl/nivel-zorgregistraties-eerste-lijn/privacybescherming>

Kwaliteitscontrole

De geëxtraheerde gegevens worden gecontroleerd op onmogelijke of niet ingevulde waarden. Ook vindt er controle plaats op missende periodes in de gegevensbestanden van de praktijken, op het voorkomen van onterechte gegevens en op het doorlopen van de gegevensverzameling in de tijd.

De gegevens van praktijken die in een kalenderjaar korter dan 10 maanden gegevens leverden zijn voor de berekeningen van de jaarcijfers buiten beschouwing gelaten. Dit is gedaan omdat deze praktijken de resultaten kunnen vertekenen, bijvoorbeeld door oververtegenwoordiging van kortdurende behandelingen.